

2021 METŲ NACIONALINĖ KOLEKTYVINĖ SUTARTIS

2020 m. spalio 16 d.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, atstovaujama Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, veikiančios pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. spalio 7 d. nutarimą Nr. 1099 „Dėl įgaliojimų pasirašyti 2021 metų nacionalinę kolektyvinę sutartį suteikimo“, ir Vyriausybei prisistačiusios dalyvauti derybose dėl 2021 metų nacionalinės kolektyvinės sutarties sudarymo nacionalinės profesinių sąjungų organizacijos – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“, Lietuvos profesinė sąjunga „Sandrauga“, Respublikinė jungtinė profesinė sąjunga ir Nacionalinis pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimas, veikiančios pagal savo įstatus (toliau – Sutartį pasirašiusios profesinių sąjungų organizacijos) (toliau kartu jos vadinamos Sutarties šalimis), esant valstybės finansinėms galimybėms, sudaro šią 2021 metų nacionalinę kolektyvinę sutartį (toliau – Sutartis).

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Sutartyje vartojamos sąvokos:

1.1. **Mokymosi atostogos** – kaip nustatyta Lietuvos Respublikos darbo kodekso 135 straipsnyje.

1.2. **Pareiginės algos bazinis dydis** – Sutartimi įtvirtinamas bazinis dydis, taikomas valstybės politikų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų (toliau – įstaigos) darbuotojų pareiginėms algoms, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjų atlyginimams, bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų atlyginimams, karių tarnybiniams atlyginimams ir kitoms teisės aktuose nustatytoms išmokoms ar atlygiams apskaičiuoti 2021 metais.

1.3. **Profesinės sąjungos** – Sutartį pasirašiusios profesinių sąjungų organizacijos ir jas sudarančios profesinės sąjungos.

1.4. **Profesinių sąjungų nariai** – Sutartį pasirašiusių profesinių sąjungų organizacijų ir jas sudarančių profesinių sąjungų nariai – darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, valstybės tarnautojai ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnai, kurių darbo užmokesčiui apskaičiuoti taikomas pareiginės algos bazinis dydis, – profesinės sąjungos nariais tapę iki Sutarties pasirašymo.

1.5. Kitos Sutartyje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Darbo kodekse, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statute.

2. Sutarties tikslas – plėtoti socialinę partnerystę, derinti Sutarties šalių interesus, reguliuoti pareiginės algos bazinį dydį, įtvirtinti papildomas garantijas profesinių sąjungų nariams ir skatinti Sutarties šalių bendradarbiavimą darbo, ekonominiais ir socialiniais klausimais.

3. Sutarties taikymas:

3.1. Sutarties II skyrius taikomas visiems darbuotojams, kurių darbo užmokesčiui apskaičiuoti taikomas pareiginės algos bazinis dydis;

3.2. Sutarties III skyrius taikomas profesinių sąjungų nariams pagal Sutarties priede pateiktą įstaigų sąrašą.

4. Sutarties šalys įsipareigoja:

4.1. vykdyti Sutartį;

4.2. keistis informacija, reikalinga Sutarties tikslams pasiekti, ir kitos Sutarties šalies motyvuotu reikalavimu užtikrinti šios informacijos konfidencialumą;

4.3. konstruktyviai reaguoti į kitos Sutarties šalies pasiūlymus, pretenzijas, prašymus ir nevilkindamos pateikti atsakymus bei turimą informaciją;

4.4. Sutartyje numatytais atvejais spręsti ir derinti klausimus, susijusius su pareiginės algos baziniu dydžiu, papildomomis profesinių sąjungų narių garantijomis ir socialinių partnerių bendradarbiavimo skatinimu.

II SKYRIUS

PAREIGINĖS ALGOS BAZINIO DYDŽIO NUSTATYMAS

5. Sutartimi nustatomas pareiginės algos bazinis dydis 2021 metams – 177 eurai. Sutarties šalys įsipareigoja, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai 2020 m. gruodžio mėnesį paskelbus naujas makroekonominės prognozes, svarstyti galimybę šį dydį padidinti.

III SKYRIUS

PAPILDOMOS GARANTIJOS PROFESINIŲ SĄJUNGŲ NARIAMS

6. Profesinės sąjungos nariui suteikiamos dvi papildomos mokamų kasmetinių atostogų dienos. Jeigu profesinės sąjungos narys nepanaudoja šių dienų Sutarties galiojimo laikotarpiu, jis praranda teisę į tokias dienas. Šios papildomos mokamų kasmetinių atostogų dienos pridedamos, neatsižvelgiant į tai, ar profesinės sąjungos nariui priklauso teisė į pailgintas ir (ar) papildomas atostogas Vyriausybės nustatyta tvarka. Jeigu darbo, valstybės tarnybos, vidaus tarnybos santykiai su profesinės sąjungos nariu pasibaigia 2021 m. vienoje iš įstaigų, nurodytų Sutarties priede, ir jis yra nepasinaudojęs teise į papildomas mokamas kasmetines atostogas pagal Sutartį ir (arba) yra išnaudojęs tik dalį šių atostogų, jam turi būti išmokama kompensacija už nepanaudotas papildomas mokamas kasmetines atostogas pagal Sutartį proporcingai 2021 m. dirbtam laikotarpiui. Jeigu darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, valstybės tarnautojai ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnai išstoja iš profesinės sąjungos, jiems šiame skyriuje nustatytos papildomos garantijos negalioja.

7. Sutarties galiojimo laikotarpiu profesinės sąjungos nariui, kuris mokosi pagal formaliojo švietimo programas (turi būti pateikiamos šias programas vykdančių švietimo tiekėjų pažymos) arba kuris dalyvauja neformaliojo suaugusiųjų švietimo programose, suteikiamos iki 10 darbo dienų mokymosi atostogos, mokant už jas jo vidutinį darbo užmokestį, arba iki 20 darbo dienų mokymosi atostogos, mokant už jas 50 procentų jo vidutinio darbo užmokesčio, atsižvelgus į besimokančiojo poreikius. Profesinės sąjungos narys turi pasirinkti iki 10 darbo dienų arba iki 20 darbo dienų mokymosi atostogas.

Sutarties galiojimo laikotarpiu profesinės sąjungos narys turi teisę gauti iki 5 darbo dienų sveikatai gerinti, mokant už jas jo vidutinį darbo užmokestį. Šia teise negali pasinaudoti pagal formaliojo ar neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas besimokantis profesinės sąjungos narys, kuris naudojasi Sutarties suteikiama teise į mokamas mokymosi atostogas.

8. Profesinių sąjungų nariams taikomi skirtingi jų padėties gerinimo būdai, nustatyti Sutartimi ir šakos, teritorinėmis, darbdavio ar darbovietės lygmens kolektyvinėmis sutartimis. Profesinės sąjungos nariui taikomomis skirtingo lygmens kolektyvinėmis sutartimis įtvirtinti vienodo pobūdžio

darbo sąlygų gerinimo būdai nesumuojami, o taikoma labiausiai jo padėti gerinanti kolektyvinės sutarties nuostata.

IV SKYRIUS

SUTARTIES ŠALIŲ ĮSIPAREIGOJIMAI IR SOCIALINIŲ PARTNERIŲ BENDRADARBIAVIMO SKATINIMAS

9. Šalys susitaria užtikrinti darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, valstybės tarnautojų ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnų teisę į saugias ir sveikas darbo sąlygas: skatinti įstaigas dirbti saugiomis darbo sąlygomis, be psichologinio smurto, priekabiavimo darbe, numatyti tinkamas priemones ir skirti pakankamą finansavimą psichologinio smurto darbe prevencijai. Leisti darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, valstybės tarnautojams ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnams netrukdomai jungtis į profesines sąjungas.

10. Vyriausybė įsipareigoja kartu su Lietuvos Respublikos 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu pateikti informaciją apie lėšų poreikį papildomoms Sutarties III skyriuje profesinių sąjungų nariams numatytoms garantijoms įgyvendinti.

11. Profesinės sąjungos įsipareigoja:

11.1. atstovaudamos savo nariams įstaigose, klausimus, susijusius su darbo užmokesčiu, pirmiausia spręsti tiesioginėmis derybomis tarp Vyriausybės įgaliotų atstovų ir profesinių sąjungų atstovų;

11.2. laikytis bendros pozicijos dėl Sutartyje susitartų klausimų ir kartu atstovauti ją ginant;

11.3. bendradarbiauti su darbo tarybomis, kad būtų tinkamai atstovaujami ir ginami įstaigose pagal darbo sutartis dirbančių darbuotojų, valstybės tarnautojų ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnų interesai;

11.4. skatinti profesinių sąjungų narius nepiktnaudžiauti savo teisėmis, bendradarbiauti su darbdaviu, siekti bendros darbdavio ir visų jo darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, valstybės tarnautojų ir / ar vidaus tarnybos sistemos tarnybos pareigūnų gerovės, nuolat tobulinti kvalifikaciją ir visomis išgalėmis prisidėti prie strateginių darbovietės tikslų siekimo.

12. Sutarties šalys siekia, kad būtų sudaryta viena atskiros įstaigų šakos kolektyvinė sutartis:

12.1. Vyriausybė įsipareigoja, Darbo kodekso 188 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka dalyvauti nacionalinio ar šakos lygmens kolektyvinėse derybose įstaigose prisistačius pirma profesionalių sąjungų organizacijai, informaciją apie tai paskelbti viešai Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos interneto svetainėje, taip pat atskirai informuoti Sutartį pasirašiusias profesinių sąjungų organizacijas;

12.2. profesinės sąjungos siekia bendradarbiauti tarpusavyje, kad būtų sudaryta viena šakos kolektyvinė sutartis.

13. Darbdavio lygmens profesinės sąjungos, kurios yra Sutartį pasirašiusių profesinių sąjungų organizacijų narės, pagal Darbo kodeksą turi teisę į tokios pat apimties informavimą kaip ir darbo tarybos. Darbdavio lygmens profesinė sąjunga, gavusi informaciją, turi teisę kartu su darbo taryba reikalauti konsultacijų su darbdaviu. Darbo tarybai atsisakius dalyvauti tokiose konsultacijose, profesinė sąjunga gali tokia teise pasinaudoti viena.

14. Vienasmenis profesinės sąjungos valdymo organas negali būti atleistas iš darbo darbdavio iniciatyva ar darbdavio valia ir jo būtinosios darbo sutarties sąlygos bei pareiginės nuostatos negali bloginti darbuotojo padėties, palyginti su ankstesnėmis būtinosiomis darbo sutarties sąlygomis ir pareiginėmis nuostatomis ar su kitų tos pačios kategorijos darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, valstybės tarnautojų ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnų būtinosiomis darbo sutarties sąlygomis ir pareiginėmis nuostatomis, be išankstinio darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos

sutikimo. Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritorinio skyriaus vadovo sprendimą profesinė sąjunga gali ginčyti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per trisdešimt dienų.

15. Įstaigų, kuriose veikia profesinės sąjungos, metinių darbo užmokesčio fondo lėšų panaudojimas derinamas su įstaigoje veikiančia profesine sąjunga.

16. Įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, valstybės tarnautojų ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnų darbo užmokesčio pastoviosios dalies koeficientai turi būti didinami sistemškai, atsižvelgiant į minimaliojo darbo užmokesčio bei pareiginės algos bazinio dydžio augimą ir į siekį didinti mažiausiai uždirbančių darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, valstybės tarnautojų ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnų darbo užmokesčių, o valstybės biudžeto lėšos šiam siekiui įgyvendinti įstaigoms paskirstomos proporcingai darbo užmokesčio fondams.

17. Visų lygmenų darbdaviai atitinkamo lygmens profesinės sąjungos prašymu pateikia jai visą informaciją, kuri reikalinga teisės aktais reglamentuojamai profesinės sąjungos veiklai užtikrinti.

18. Inicijuojant derybas dėl šakų, kurių darbdavių organizacijos teises ir pareigas atlieka Vyriausybė, kolektyvinės sutarties sudarymo, prisistatoma tiesiogiai Vyriausybei. Vyriausybė vesti derybas įgalioja atitinkamos valdymo srities ministeriją ar kitą Vyriausybės įstaigą, ar įstaigą prie ministerijos ne vėliau kaip per keturiolika dienų.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Sutartis, išskyrus jos IV skyrių, įsigalioja 2021 m. sausio 1 d. ir galioja iki 2021 m. gruodžio 31 d. Sutarties IV skyrius įsigalioja Sutarties pasirašymo dieną.

20. Sutarties 3.2 papunktyje minimas Sutarties priedas yra neatskiriama Sutarties dalis.

21. Derybų dėl naujos 2022 metų nacionalinės kolektyvinės sutarties sudarymo ir pareiginės algos bazinio dydžio nustatymo data suderinama 2021 m. II ketvirtį.

22. Pradėjusios derybas dėl naujos nacionalinės kolektyvinės sutarties sudarymo, Sutarties šalys įsipareigoja jas baigti, iki bus suformuotas valstybės biudžetas, kad būtų spėjama suderėtoms nuostatomis įgyvendinti reikalingų lėšų poreikį bei reikalingus teisės aktų pakeitimus įtraukti į valstybės biudžeto projektą ir jį lydinčių teisės aktų pakeitimų paketą.

23. Sutarties vykdymą kontroliuoja Sutarties šalys ir jų bei įstatymų įgalioti asmenys.

24. Sutartis sudaryta 16 vienodą teisinę galią turinčiais egzemplioriais – po vieną kiekvienai Sutarties šaliai ir Vyriausybei.

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Nacionalinio pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas

Vladimir Banel

Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojų profesinės sąjungos
pirmininkė

Aldona Baublytė

Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos pirmininkas

Arvydas Dambrauskas

Lietuvos žemės ūkio darbuotojų profesinių sąjungų federacijos
pirmininkas

Audrius Gelžinis

Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ pirmininkas

Kęstutis Juknis

Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė

Kristina Krupavičienė

Lietuvos kultūros darbuotojų profsąjungų federacijos
pirmininkė

Aleksandra Leparskienė

Lietuvos švietimo ir mokslo profesinės sąjungos
pirmininkas

Egidijus Milešinas

Lietuvos visuomeninių paslaugų profsąjungų federacijos
pirmininkas

Romualdas Nemanius

Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų
darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė

Irena Petraitienė

Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos
pirmininkas

Aleksandras Posochovas

Lietuvos teatrų ir koncertinių įstaigų darbuotojų profesinių
sąjungų federacijos pirmininkas

Laimis Roslekas

Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacijos pirmininkė

Loreta Soščekienė

Lietuvos slaugos specialistų organizacijos pirmininkė

Aušra Volodkaitė